

Venäjä metsäalan liiketoimintaympäristönä suomalaisille yrityksille

Sari Karvinen, tutkija

sari.karvinen@luke.fi, puh. 029 532 3256

1. Luoteis-Venäjän puumarkkinat

- Suomalaisten ostajien ja venäläisten myyjien näkemyksiä puumarkkinoiden toimivuudesta, kriisien vaikutus puukauppaan, 16 yritystä, 1-3/2015
- Syitä puunhankintaan Venäjältä: täydentää kotimaan puunhankintaa tai tasaa sen vaihteluita, paremmat tukkien mitat ja laatu, hinta
- Syitä puunvientiin Suomeen: kuitupuulle ei kysyntää Venäjällä, hinta
- Toimitaan vakiintuneiden, tuttujen kumppanien kanssa, ei juurikaan uusia toimijoita.
- Vuosisopimukset, joiden määrää tarkastellaan usein vain kerran vuodessa, hintaa useammin/tarpeen mukaan.

- Puunvienti erittäin byrokraattista ja tiukasti säänneltyä, toimijat tottuneita vaatimukseen, harvoin enää ongelmia.
- Luoteis-Venäjällä sertifiointi ja puun alkuperän seuranta arkipäivää, ei tilaa laittomuuksille.
- Luoteis-Venäjällä kova kilpailu havutukista, Suomen rajan lähellä ja vientiin suuntautuneilla alueilla myös kuidusta.
- Puun toimitusvarmuutta haittaavat: sää, kelirikko, kuljetusongelmat, viranomaistoiminta (vientilisenssit, tullaus).
- Venäjän puumarkkinoiden suurimmat mahdollisuudet:
 - suomalaiset: suuri potentiaali metsävaroissa, tiettyjen tavaralajien saatavuus
 - venäläiset: kannattavaa bisnestä
- Merkittävimmät ongelmat:
 - suomalaiset: valtio ja viranomaiset, epävarmuus
 - venäläiset: sääolot, logistiikka, tullaus, metsälainsäädäntö

- Luoteis-Venäjän investoinnit eivät tule vaikuttamaan puun kysyntään (Svezan sellutehdas poikkeus, toteutus?). Kilpailu tukista säilyy korkeana.
- Muutoksia tulevat aiheuttamaan:
 - Valtion ja viranomaisten yllättävät päätökset
 - Poliittinen tilanne
 - Ruplan kurssi
 - Puunkorjuun kustannusten kasvu
- Kriisien vaikutus
 - Poliittisella tilanteella ei suoraa vaikutusta, välillinen rahoituksen saatavuuden kautta
 - Ruplakriisi lisännyt puun tarjontaa vientiin, alentanut hintaa

Raportti: työn alla, julkaistaan syksyllä 2015

2. Suomalaisen puunjalostusteollisuuden tilannearvio

- Venäjän liiketoimintaympäristön nykytila ja näkymät (3/2014), vastaajina 42 puunjalostusyriytystä
- **Myynti** oli kasvussa, toiminta laajenemassa (erit. puutalot)
- **Markkinoinnin** suurimpana haasteena asiakassuhteiden rakentaminen ja kehittäminen (erot toimintakulttuurissa, kehittymätön tukkukauppajärjestelmä)
- **Vientikaupassa** ongelmana Venäjän tuontimuodollisuudet:
 - Sähköinen, mutta ei automaattinen tullaus, tulkinnanvara
 - Vaadittavat sertifikaatit
- **Tuotanto** Venäjällä:
 - Suurimmat haasteet liittyvät rakentamiseen (luvat, sähköliittymä) ja puuhuoltoon (saatavuus, kustannukset)
 - Panostus yhteiskunnan perusrakenteisiin ja palveluihin tärkeämpää kuin investointien verohuojennukset tai erityisehdot

- Venäjän **WTO-jäsenyys** tärkeä: lisännyt luottamusta liiketoimintaympäristön paranemiseen, nopeisiin muutoksiin ei uskota
- **Puutuoteteollisuus:** kiinnostus tavaraviennin kasvattamiseen, pidetään epävakana investointiympäristönä
⇒ varovaisuus toiminnoissa, nykyisiä tehtaita kehitetään
- **Paperi- ja kartonkiteollisuus:** tärkeä vientimarkkina ja raaka-ainelähde (koivukuitu), kiinnostus investoida uusiin tehtaisiin vähentynyt, olemassa olevien pakkausmateriaalien ja pehmopaperien tuotantolaitosten ylläpito

Raportti: [Puunjalostusteollisuuden Venäjän liiketoiminnan ja toimintaympäristön nykytila ja kehitysnäkymät - Suomalaisyriyten tilanearvio](#)

SVKK, Venäjän kaupan barometri kevät 2015: Erityisesti vienti ja myös liiketoiminta Venäjällä supistuneet, kolmanneksella ei kuitenkaan muutoksia. Investoinnit jatkuneet entiseen malliin. Sanktioista epäsuoria vaikutuksia.

3. Suomalaisen metsäkoneyrittäjän riskit Venäjällä

Venäjälle tyypillisiä riskejä:

- Suurimmat riskit liittyvät talouteen, erityisesti sopimusrikkomuksiin, voivat aiheuttaa suuriakin tappioita
 - Erimielisyydet puun mittaustuloksista: sietämätön riski
 - Maksujen viivästyminen
- Muita taloudellisia riskejä
 - Markkinoiden epäterve kilpailu (alentuneet taksat)
 - Viranomaistoiminta (lakien ja sääntöjen tulkinnan vaihtelu)
 - Yrittäjän mukautumiskyky Venäjän toimintaympäristöön, osaamisen puute voi olla suuri riski kokemattomalle yrittäjälle
 - Konekuskien ammattitaito ja työmotivaation vaihtelu
 - Konepalot

- Keskeytysriski:
 - Huonot tiet
 - Koneiden huolto ja varaosien saatavuus
 - Työntekijöiden ammattitaidottomuudesta johtuvat konerikot
- Merkittävä henkilöriski taukotilojen tulipalot

Alalle tyypillisiä riskejä, läsnä myös Venäjällä:

- Rajallinen asiakasmäärä, riippuvuus yhdestä asiakkaasta, epäsuhtainen neuvotteluasema: merkittävä taloudellinen riski
 - epäedulliset sopimukset, alentuneet taksat
- Leimikoiden ketjutusongelmat: kohtalainen taloudellinen ja keskeytysriski

Raportti: [Suomalaisen metsäkoneyrittäjän riskit Venäjällä](#)

4. Ruplaraha, venäläiset investoijina Suomen metsäsektorilla

- Erittäin vähän investointeja:
 - Metsäsektori ei tarjoa nopeita voittoja
 - Suomen omat toimijat isoja, vahvoja
 - Liiketoimintaosaamisen puute (kielitaito, lainsäädäntö, byrokratia, markkinat, jne)
- Venäläinen investoijana:
 - Ajatuksena usein teknologian tai osaamisen ostaminen
 - Haluaa rahat turvaan Venäjältä
 - Ei usko Suomen kalleutta, ylisuuret odotukset bisneksestä
 - Olettaa että Suomessa kaikki toimii kuten Venäjällä, toimintakulttuuri aiheuttaa ongelmia (henkilökeskeisyys, rahojen siirto, kokouskäytännöt, maksuhäiriöt, luottamuksen puute)

Raportti: [Ruplaraha, venäläiset investoijina Suomen metsäsektorilla](#)

Kiitos!